

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eroon varautuminen tieliikennesektorilla)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eroon varautuminen tieliikennesektorilla) (U 103/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Jorma Hörkkö, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Maaria Mäntyniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Veli-Matti Syrjänen, liikenne- ja viestintäministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Linja-autoliitto
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta (=Yhdistynyt kuningaskunta) toimitti 29. päivänä maaliskuuta 2017 ilmoituksen aikomuksestaan erota unionista Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan mukaisesti. Perustamissopimuksia ei enää sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan erosopimuksen voimaantulopäivästä tai sen puuttumisesta, kahden vuoden kuluttua ilmoituksesta, toisin sanoen 30. päivästä maaliskuuta 2019, ellei Eurooppa-neuvos-

Valiokunnan lausunto LiVL 42/2018 vp

to suostu yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa yksimielisesti jatkamaan kyseistä määräaika. Tässä muistiossa käsitellään ainoastaan toimenpiteitä, jotka koskevat tilannetta, jossa Yhdistynyt kuningaskunta eroaisi unionista ilman erosopimusta.

Komission linjana on, että kaikissa EU:n toimissa, joilla varaudutaan sopimuksettomaan eroon, on samat yhteiset peruseriaatteen. Varautumistoimenpiteiden ensisijaisena tavoitteena on EU:n ja sen jäsenvaltioiden intressien turvaaminen, ja vain vakavimpien häiriöiden minimointi. Kyse on siis välttämättömistä ja määräaikaista EU:n yksipuolisista toimenpiteistä, jotka toimisivat siltana pahimman yli. EU:n yleisenä lähtökohtana on, että sopimuksettoman eron toimenpiteet eivät voi vastata Ison-Britannian EU-jäsenyyden aikaista nykytilaa eivätkä ne voi korvata erosopimusta tai EU:n ja UK:n tulevaa suhdetta koskevia sopimuksia ja järjestelyjä.

Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen unionista ilman erosopimusta johtaisi siihen, että erityissäännösten puuttuessa suhteessa muihin 27 jäsenvaltioon, päättyisivät kaikki unionin säädöksistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet markkinoille pääsyn osalta, mitkä on mainittu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1072/2009.

Ehdotuksella sovittaisiin maantieliikenteen tavarakuljetusten perusluonteisiin liikenneyhteyksiin liittyvistä väliaikaisista säännöistä unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä vuoden 2019 loppuun. Ehdotus antaisi lisää aikaa unionin jäsenvaltioille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle varsinaisen sopimuksen valmistelemiseksi. Asetus loisi väliaikaiset pelisäännöt maantieliikenteen tavarakuljetuksille unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välille, jotta häiriöitä syntyisi markkinoille mahdollisimman vähän.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että perusyhteyksien turvaaminen on tarpeellista siinä tilanteessa, että Yhdistyneen kuningaskunnan jäsenyys Euroopan unionissa lakkaa ilman sovittua siirtymäaika eli käytännössä niin, että Yhdistynyt kuningaskunta eroaa Euroopan unionista ilman sopimusta (ns. no deal-tilanne).

Valtioneuvosto katsoo, että on minimoitava häiriöt, joita Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen unionista ilman sopimusta aiheuttaisi maantien tavarakuljetusmarkkinoille. Ehdotus takaisi määräajaksi, eli loppuvuodelle 2019, Yhdistyneen kuningaskunnan kahdenväliset maantieliikenteen tavarakuljetukset unionin kanssa, mitä valtioneuvosto pitää kannatettavana. Valtioneuvosto pitää ehdotusta oikeansuuntaisena toimenpiteenä, mutta katsoo, ettei asetusta tule pitää ainoana vaihtoehtona väliaikaiseksi ratkaisuksi. Kyseessä on väliaikainen asetusta ja vuoden 2020 alusta alkaen tulisi voimassa olla uusi ratkaisu unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisiin kuljetuksiin.

Komission mukaan asetusta (EY) N:o 1072/2009 varaa toimivallan unionille keskeisten sopimusten tekemiseen kolmansien maiden kanssa. Valtioneuvosto katsoo, ettei asetusta (EY) N:o 1072/2009 1 artikla rajoita kahdenvälisiä sopimuksia unionin jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä. Jos sääntelyn keinoksi valitaan asetusta, tulee huomioida sen vaikutukset toimivallanjakoon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä ja miten jäsenvaltioiden liikennetarpeet voidaan jatkossakin ottaa joustavasti huomioon. Valtioneuvosto katsoo, ettei tämä asetusehdotus

Valiokunnan lausunto LiVL 42/2018 vp

saa vaikuttaa jäsenvaltioiden oikeuteen yleisesti tehdä kuljetustarpeiden vaatimia kahdenvälisiä tieliikennesopimuksia kolmansien maiden kanssa.

Ehdotukseen sisältyy säännös, joissa esitetään, että komissiolle annettaisiin toimivalta antaa delegeoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä. Valtioneuvosto katsoo, että asetuksen tarkemmassa muotoilussa tulee varmistaa, että toimivallan siirtoa koskevat säännökset ovat selkeitä ja komissiolle siirrettävä toimivalta on asianmukaisesti rajattu, jotta jäsenvaltioille ja Euroopan parlamentille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa ei tosiasiallisesti siirry komissiolle.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston kirjelmästä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa tarkoituksenmukaisena.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 30.1.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
jäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
varajäsen Teuvo Hakkarainen ps
varajäsen Kauko Juhantalo kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker